

Pozice metropolitních oblastí a aglomerací ČR k budoucnosti metropolitní spolupráce po roce 2027

I. Kontext a dosavadní zkušenosti

Integrované územní investice (ITI), tedy nástroj realizace tzv. územní dimenze ukotvený v evropských nařízeních již od roku 2013, je aplikován na úrovni metropolitních oblastí a aglomerací České republiky (dále MO/A) kontinuálně již 10 let.

Za tu dobu se MO/A, jakožto přirozené funkční městské regiony, postupně vyvinuly z role nositele a implementátora nástroje ITI (období 2014–2020) do širší pozice významného aktéra regionálního rozvoje v ČR ukotveného ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ nebo v koncepci Klientsky orientovaná veřejná správa 2030.

V této pozici jsou nyní MO/A jasně etablovány a respektovány zejména díky:

- koncepčnímu přístupu k rozvoji funkčního území založenému na datech, analýzách a strategiích;
- důsledně uplatňovanému partnerskému přístupu s vytvořenou stabilní koordinační a řídicí strukturou (expertní týmy, pracovní skupiny, řídicí výbor), ale i neformálnímu síťování v území;
- uplatňování integrovaného přístupu založenému na vzájemných synergiích a územních potřebách propojujících více témat a aktérů, finančních zdrojů (nejen kohezních) a měřítek (město-venkov);
- unikátnímu nadobecnímu přístupu, který se zabývá rozvojem funkčního městského území bez ohledu na administrativní hranice s důrazem na strategická metropolitní témata, jimž se dříve nikdo systematicky nevěnoval;
- schopnosti prioritizace a shody na klíčových intervencích pro dané území;
- paletě konkrétních úspěšně realizovaných integrovaných projektů;
- koordinaci s ostatními nástroji územní dimenze;
- řadě evropských i domácích pozitivních zkušeností, výzkumů a evaluací dokládajících vyšší přidanou hodnotu integrovaného přístupu v porovnání s tradičním sektorovým přístupem (DG REGIO, Regiostar Awards, TA ČR METROSPOL (Masarykova univerzita), Výsledková evaluace přínosů evropských fondů na regionální úrovni (MMR-NOK) atd.

II. O co usilujeme

Na základě výše uvedeného chceme svými zkušenostmi přispět k rozvíjející se debatě ohledně budoucí podoby a nastavení integrovaných územních nástrojů a modelů metropolitní meziobecní spolupráce po roce 2027 v ČR, zasazené do reálného kontextu budoucích kohezních i nekohezních zdrojů.

Pro zachování a další rozvoj stále ne zcela využitého potenciálu nástroje ITI a metropolitní spolupráce prosazujeme evoluci aktuálního stavu s dílčími inovacemi vycházejícími ze získaných zkušeností. Konkrétně usilujeme o:

- možnost intenzivně se od počátku podílet na nastavení období 2028+, a to včetně rozhodování o směřování finančních prostředků, a uplatnit tak praktické zkušenosti s rozvojem funkčních městských oblastí v ČR;
- možnost aktualizovat multizdrojové rozvojové strategie daných MO/A a z nich vycházející prioritní a strategická metropolitní integrovaná řešení;
- kontinuitu v uplatňování nástroje ITI na úrovni MO/A a adekvátní objem finančních prostředků v nástroji ITI odpovídající jeho významu a dopadům;
- uplatňování principu nástroje ITI (vyčlenění adekvátní alokace), nově i v dalších zdrojích pro územní dimenzi (NPO, Modernizační fond, národní dotace atd.);
- zjednodušené prostředí pro implementaci integrovaných řešení v rámci kohezní politiky – jeden operační program pro územní dimenzi s širokou škálou témat (s cílem zjednodušování pravidel);
- posílení postavení partnerského principu a vyváženého sdílení zodpovědnosti za rozvoj MO/A prostřednictvím revize zákona o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb. (zakotvení další formy meziobecní spolupráce v podobě tzv. metropolitního svazku).

III. Přínosy pro regionální rozvoj ČR

MO/A jsou **hlavními motory socioekonomického růstu** České republiky a jejich budoucí úspěšný rozvoj je **stěžejní podmínkou konkurenceschopnosti** české ekonomiky v evropském i globálním měřítku (odvrácení stávající stagnace).

Podpora MO/A povede k **vyváženému rozvoji celého území MO/A a intenzivnějším vazbám mezi městy a venkovem** uvnitř dané MO/A.

Posílením pólů rozvoje dojde následně k **rozvoji i jejich méně rozvinutého okolí a periferních oblastí** krajů (aglomerační efekty, efekt přelévání).

Stabilnější postavení MO/A **umožní řešení složitých a vzájemně provázaných tematických oblastí** v metropolitní oblasti a **efektivnější výkon veřejné správy a regionální politiky** v ČR.

Závěrečná poznámka: budoucí postavení MO/A a nástroje ITI rozhodně nemůže být vnímáno izolovaně od ostatních úspěšně fungujících nástrojů územní dimenze v ČR. MO/A proto podporují posílení územní dimenze nejen prostřednictvím nástroje ITI, ale i územních nástrojů ostatních územních partnerů.